

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Esitysluonnoksessa todetaan, että toiminnanohjauksen kokeilulla ei arvioida olevan vaikutusta opiskelijoiden yhdenvertaisuuteen. Kuntoutusohjaajat ry mielestä tämä ei ole aivan yksiselitteistä ajatellen muun muassa koulutuksen jakautumista Suomessa ja mahdollista alueellista keskittymistä ja järjestettävien kokeiluluvanvaraisten koulutusten mahdollisia laatueroja. Lisäksi opiskelijat ovat voineet tehdä osaamisen arviointia koskevia oikaisupyyntöjä työelämätoimikunnille, joiden määrää ollaan nyt vähentämässä. Riskinä saattaa olla opiskelijoiden oikeuksien heikentyminen.

Emme myöskään kannata sitä, että työelämätoimikuntien tehtävistä poistuisi näyttöjen toteutuksen seuranta ja osaamisen arvioinnin laadunvarmistus. Kuntoutusohjaajat ry on sitä mieltä, että työelämätoimikunnan määrää ja jäseniä ei tule vähentää. Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon työelämätoimikuntien toiminta ja näkemykset ovat olleet tärkeitä koulutuksen järjestäjille ja opiskelijoille. Lisäksi työelämätoimikuntien tekemä ammatillisen koulutuksen laadunvalvonta on ollut kustannustehokasta toimintaa ja työelämätoimikuntien määrää vähentämällä saavutetaan vain vähän säästöjä. Ammatillisen koulutuksen laadunvalvonta on erittäin tärkeää, jotta koulutuksemme korkea taso säilyy Suomessa ja opiskelijoiden on mahdollista saavuttaa yhtäläinen, korkeatasoinen ammatillinen osaaminen.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

On totta, että järjestämisluvapäätelyn väljentämisen kokeilun avulla voidaan reagoida toimintaympäristön muutoksiin nykyistä nopeammin. On myös hyvä, että kokeilu voidaan keskeyttää tilanteessa, jossa koulutuksen järjestäjä ei toimi lainmukaisesti tai resurssit korkealaatuisen koulutukseen eivät riitä. Kuntoutusohjaajat ry on kuitenkin huolissaan laadunvalvonnan toteutumisesta ja siitä, miten puutteet koulutuksen järjestämisessä havaitaan sekä huolissaan niiden opiskelijoiden asemasta, joiden opinnot keskeytyvät kokeilun keskeytyessä. Kokeilussa mahdollistettaisiin koulutuksen järjestäjän vapaasti järjestää työvoimapolitiittista koulutusta. Kuntoutusohjaajat ry toivoo, että varsinkin sosiaali- ja terveystieteiden työvoimapolitiittisten koulutusten laatuun ja opiskelijamateriaaliin kiinnitettäisiin erityistä huomiota.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Rahoituksen uudistukseen liittyen Kuntoutusohjaajat ry:llä on huoli, että tämä lisää koulutuksen järjestäjälle painetta saada valmistuvia opiskelijoita. Tämä voi tuoda mukanaan ilmiön, että koulutuksista valmistuu opiskelijoita, joilla ei ole riittävää osaamista työelämään. Opiskelijamateriaali vaihtelee eri aloilla ja alueilla. Oppilaitokset, joiden opiskelijoilla on hyvät edellytykset valmistua, saavat rahoitusuudistuksen myötä enemmän rahoitusta. Alueilla tai aloilla, joilla on enemmän tukea tarvitsevia opiskelijoita, rahoitus pienenee uudistuksen myötä.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

On hyvä, että oppimisen tuessa pääpaino olisi helposti saavutettavassa tuessa, jota annettaisiin opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä. Olisi myös toivottavaa, että tätä matalan kynnyksen tukimuotoa olisi mahdollista saada tarpeen ilmetessä ilman erillistä lääkärin lausuntoa. Kuntoutusohjaajat ry:llä on kuitenkin huoli tämän tuen järjestämisestä ja saavutettavuudesta, kun oppimisen tuki ei tapahdu opintojakson yhteydessä. Olisi tärkeä, että erityinen tuki huomioidaan resursseissa, jotta opiskelijalla on mahdollista saada kohdallista ja oikea-aikaista tukea opintoihinsa.

Tilauuskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Kuntoutusohjaajat ry pitää tärkeänä, että tilauuskoulutusta koskevia säännöksiä täsmennetään ja selkeytetään. Tärkeä on huolehtia oikeudet ja velvollisuudet niin opiskelijoiden kuin koulutusta tilaavien ja sitä järjestävien välillä.

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

Kuntoutusohjaajat ry mielestä ammatillista osaamista syventävää ja täydentävää koulutusta sekä henkilöstökoulutusta tarvitaan. Hallituksen aiemmat leikkaukset aikuiskoulutustukeen ja muihin opintososiaalisiin etuihin heikentävät jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia. Nykyisen työelämän vaatimukset edellyttävät monilta osin oman alan erityisosaamista. Vastustamme ammatillisen koulutuksen syventävän koulutuksen ja henkilöstökoulutuksen poistamista.

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

Kuntoutusohjaajat ry:llä on huoli siitä, että uudistusten myötä henkilö pystyy opiskelemaan yhden ammatillisen tutkinnon ja alanvaihtaminen tai lisäkouluttautuminen on tehty haastavaksi. Oikeus ja mahdollisuus opiskella, on henkilöllä, jolla on varaa siihen.

Ylitalo Jaana
Kuntoutusohjaajat ry